

Skipulags- og umferðarnefnd Rangárþings ytra - 63 (19.3.2026) - Hvammsvirkjun. Framkvæmdaleyfi vegna breytinga á Búrfellslínu 1 og 3.

Málsnúmer : 2601357
Málsaðili : Landsnet hf.
Niðurstaða (stutt) : Samþykkt
Fundardagur : 19.03.2026

Inngangur : Lögð er fram umsókn Landsnets um framkvæmdaleyfi fyrir framkvæmdum við færslu á Búrfellslínu 1 og tímabundins masturs í Búrfellslínu 3, dags. 28. janúar 2026, ásamt fylgiskjöllum, til umsagnar, sbr. 3. mgr. 61. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013.

Um er að ræða framkvæmd tengda Hvammsvirkjun Landsvirkjunar, nánar tiltekið tilfærslu á Búrfellslínu 1, tímabundna hækkun á Búrfellslínu 3 vegna tengingar flutningskerfisins við Hvammsvirkjun og færslu Búrfellslínu 1 frá stíflumannvirkjum ásamt nýju tengivirki.

Sótt er um framkvæmdaleyfi vegna eftirfarandi:

? Niðurrif núverandi mastra: Fjarlægja þarf 6 möstur í núverandi línu, þ.e. möstur 38-43, bæði möstur meðtalin. Við niðurrif verða möstrin felld í heilu lagi, bútuð niður, flutt í burtu og málmurinn sendur í endurvinnslu. Til verksins verða notaðar sömu vinnuvélar og þarf við reisingu nýrra mastra sem sett verða upp í kjölfarið. Á framkvæmdatíma verða reist 6 timburmöstur sem standa tímabundið og flytja raforku fram hjá framkvæmdasvæðinu og tryggja virkni flutningskerfisins á meðan á framkvæmdum stendur. Timburmöstrin verða fjarlægð að framkvæmdum loknum.

? Uppsetning á nýjum möstrum: Reist verða 7 ný möstur auk tveggja ramma sem taka á móti línunni og tengja við tengivirkið. Fjögur mastranna verða M- burðarmöstur úr stálgrind, 23,6?25,8 m á hæð, og þrjú þeirra fjórfótungsmöstur, 16 ? 44 m á hæð. Þverslá eða brú í burðarmöstrum er 20 m löng.

? Slóðagerð: Línuvegir fylgja núverandi línunum og munu aðkomu- og vinnuvegir vegna Hvammsvirkjunar nýtast við framkvæmdirnar. Út frá þessum vegum þarf að gera nýja aðkomuslóða að nokkrum nýjum möstrum. Alls eru nýir slóðar að möstrum um 450 m innan Rangárþings Ytra.

Fætur burðarmastra munu standa á forsteyptum undirstöðum og stög halda möstrunum í skorðum. Við jörð tengjast stög við stagfestur, ýmist steypar staghellur eða bergbolta. Til að koma undirstöðum og stagfestum fyrir þarf að grafa, fleyga, sprengja eða bora. Fyrir undirstöður mastra er gert ráð fyrir að grafnar verði 2 m djúpar holur að stærð 2,5 x 3,0 m. Þar sem klöpp er við yfirborð er fleygað 1,0 ? 1,5 m niður í klöppina og forsteyptri undirstöðu komið fyrir eða bergboltar festir ofan í klöppina og undirstaða steypit utan um þá. Þegar undirstöðum mastra og stagfestum hefur verið komið fyrir þarf að fylla að þeim með burðarhæfu efni. Uppgrafið efni verður nýtt að eins miklu leyti og mögulegt er.

Áætluð efnisþörf framkvæmdanna er um 6.500 m³ og er það einkum efni í línuslóða að möstrum, mastraplön og undirstöður mastra. Ekki verða opnaðar nýjar námur fyrir þessa framkvæmd heldur verður efnið fengið úr námum í nágrenninu sem hafa tilskilin leyfi.

Leyfið er eingöngu bundið við þær framkvæmdir sem tilgreindar eru í framkvæmdaleyfisumsókn og á teikningum sem fylgdu umsókninni og fjallað er um í umhverfismatinu. Sækja þarf um byggingarleyfi fyrir nýju tengivirki í samræmi við lög um mannvirki nr. 160/2010 og byggingarreglugerð nr. 112/2012.

Framkvæmdum er nánar lýst í greinargerð Landsnets og öðrum fylgigögnum umsóknar.

Eftirtalin gögn eru lögð fram hjá nefndinni:

Greinargerð umsóknar framkvæmdaraðila, framkvæmdalýsing og teikningar

Kort með línubreytingum ? teikningar og yfirlitsmynd af framkvæmd

Deiliskipulag Hvammsvirkjunar - stærri uppdráttur

Deiliskipulag Hvammsvirkjunar - lega lína

Deiliskipulag Hvammsvirkjunar ? greinargerð og umhverfisskýrsla

Umhverfismatsskýrsla frá 2003

Úrskurður Skipulagsstofnunar frá 2003

Úrskurður ráðherra frá 2004

Ákvörðun Skipulagsstofnunar um endurskoðun frá 2015

Endurskoðað umhverfismat frá 2017

Álit Skipulagsstofnunar frá 2018

Leyfi Umhverfis- og orkustofnunar 2025 ? Bráðabirgðaheimild, dags. 11. ágúst 2025

Virkjunarleyfi ásamt heimild til breytingar á vatnshlotum frá Umhverfis- og orkustofnun, dags. 12. desember 2025

Umsögn Náttúruverndarstofnunar vegna umsóknarinnar frá 23. febrúar 2026

Greinargerð í samræmi við 13. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 og 14. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 vegna framkvæmdarinnar, dags. 13. mars 2026.

Niðurstaða : Skipulags- og umferðarnefnd hefur kynnt sér framkvæmdaleyfisumsóknina og önnur framlögð gögn og telur

framkvæmdina sem lýst er í umsókn og framlögðum skjölum vera í samræmi við skipulagsáætlanir, matsskýrslu, úrskurði og ákvarðanir vegna umhverfismats framkvæmdanna og önnur fyrirbyggjandi gögn, þ.m.t. greinargerð Landsnets með framkvæmdaleyfisumsókninni. Þá liggur fyrir greinargerð í samræmi við 13. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 og 14. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 vegna framkvæmdarinnar, dags. 13. mars 2026, þar sem fram koma skilyrði og mótvægisáðgerðir vegna framkvæmdarinnar.

Skipulags- og umferðarnefnd leggur til við sveitarstjórn að fyrirbyggjandi greinargerð skv. 13. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 og 14. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 vegna framkvæmdarinnar verði samþykkt sem umsögn sveitarstjórnar um framkvæmdaleyfisumsóknina og að fallist verði á útgáfu framkvæmdaleyfis vegna framkvæmda vegna tilfærslu á Búrfellslínu 1, tímabundna hækkun á Búrfellslínu 3 vegna tengingar flutningskerfisins við Hvammsvirkjun og færslu Búrfellslínu 1 frá stíflumannvirkjum ásamt nýju tengivirki, í samræmi við fyrirbyggjandi umsókn Landsnets og önnur fyrirbyggjandi gögn.

Nefndin telur sýnt fram á að brýna nauðsyn beri til framkvæmdanna vegna mikilvægra almannahagsmuna með vísan til fyrirsjáanlegs orkuskortis í landinu, sbr. orkuspá Umhverfis- og orkustofnunar og raforkuspá Landsnets, til þess að tryggja raforkuöryggi í landinu og framboð af orku til orkuskipta. Framkvæmdir á Búrfellslínu 1, sem sótt er um framkvæmdaleyfi fyrir, eru nauðsynlegar til að Hvammsvirkjun geti orðið að veruleika og virkjunin geti skilað raforku inn á flutningskerfi Landsnets, en framkvæmdir við virkjunina eru hafnar. Nefndin telur tilgang virkjunarinnar þýðingarmikinn vegna almannaheilla og telur það sama eiga við um þær framkvæmdir sem fyrirbyggjandi umsókn varðar og tengjast þeirri virkjun með beinum hætti. Einnig telur nefndin að í fyrirbyggjandi gögnum sé næg grein gerð fyrir framkvæmdinni eins og hún liggur fyrir umfram aðra valkosti og telur ekki með góðu móti unnt að ná tilgangi framkvæmdarinnar með umhverfisvænni leiðum og telur tilgang framkvæmdarinnar vega þyngra en þau umhverfisáhrif sem framkvæmdin hefur.